

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

51. In quibus ieiuniis prohibeantur lactinia? Sed difficultas est, an in diebus ieiuniorum extra Quadragesimam prohibeantur, saltem ex consuetudine? Et an si sit dubium, an talis consuetudo obliget ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

potest ieiunij comedere oua, & lactinia; & Romanum Mediolano transeuntem non ieiunare 4. illis diebus ante Dominic. quadrag. & Lufitanum per regnum Carthage iter facientem animalis extrematibus, & in certis die Sab. vefci. Ratio, quia licet qui iter facit, non teneatur ad leges & confuetudines loci per quem transit, potest tamen maxime cum fauorabiles sint, eas acceptare. Ita Amicus, cuius doctrinam aduocare volui, quia satis confirmat ea, quae dixi circa privilegium Bullae Cruciatæ comedendi oua, & lactinia, nempe posse verbi gratia Siculum iter facientem per Regnum Neapolitanum comedere lactinia tempore quadragel. si Sicilia tueretur esset.

2. Aduerte tamen lector omnia supradicta probabiliter non admittere plures DD. & ideo Pet. à S. Ioh. in *Idea Theol. moral. lib. 1. c. 8. ref. 3.* sic ait: Peregrini transeunt per aliquem locum, tenentur seruare leges illius loci, si quando ibi sunt obligatio eorum viget. Ratio est, quia non satis prouifum videtur recte gubernationi Reip. si peregrini non teneantur seruare leges locorum per quae transeunt: sic enim incolae facile turbarentur, & spernendi leges occasione sumerent. Quare cum hoc graue sit incommodum, ipsarumque legum fini repugnans, dicendum est, peregrinos debere se conformare statutis locorum per quae transeunt.

3. Confirmatur, nam in comunni sententia peregrinus tenetur seruare leges loci per quem transit, quando illae destinantur ad commodum aliquod temporale illius loci, vt si v. gr. prohibitum sit, ne triticum inde extrahatur. At hæc ratio aut nullius est momenti, aut de omnibus legibus concludit: cum lex non sit, quæ in bonum subditorum non tendit: & præterea negari non possit, quin ad bonum Reip. spectet, ne subditi malo aliorum exemplo, ad contemptum legum indocantur.

4. Nota tamen prædicta intelligi de legibus quæ sunt speciales illius loci, per quem peregrinus transit; nam si agatur de legibus communibus, dubium non est quin teneatur eas obseruare, etsi in illius patria non vigeant. Vnde peccaret Castellanus, qui transiens per Galliam, animalium intestinis die Sabbathi veleretur, & Ciuis Mediolanensis qui Romæ 4. primis dieb. Quadragel. carnes comederet: Ita ille, cui adde Mazud. *tract. de cas. ref. disp. 2. c. 14. dub. 2. num. 61.* & alios penes eum, & Sanch. *quidam in sum. tom. 1. l. 1. c. 12. num. 39.* se retractauit. Sed hæc omnia magis probabiliter dicta sunt, nota tamen, & P. Amici sententia sua non caret probabilitate.

RESOL. XLIX.

An in Quadragesima licitum sit sine Bulla Cruciatæ edere, quod vulgo dicitur vn biscotto? Ex part. 1. tr. 9. Ref. 31.

1. Negentem sententiam amplexus est Vir doctissimus Ioan. de la Cruz, in *direct. conse. par. 1. præcep. 1. art. 4. dub. 8. concl. 4. in fin.* vbi sic asserit: [Nota, esse peccatum mortale, comedere in Quadragesima biscochos sine privilegio. Nec valet, quod substantia oui est versa in aliam substantiam, alias liceret comedere cibum album ex carne confectum, cum ibi substantia carnis versa sit in aliam substantiam.] Idem docet Vegha in *sum. tom. 1. cap. 14. dub. 9.*

2. At, his non obstantibus, affirmatiuam sententiam tenet Pater Villalobos in *sum. tom. 2. tract. 23. dub. 7. num. 1.* ita asserens: [Es materia de colacion vni biscotto: no obstante, que lleuan hueuos, que mo-

ralmente se juzga aquello por colacion, y así me parece, que esta en vfo. Suele lleuar vn biscotto la quarta parte de vn hueuo.] Et licet dubius circa præsentem quaestionem maneat Rodriq. in *sum. tom. 1. c. 23. ante 1. concl.* tamen in fine sic asserit: [Atento, que la substancia del hueuo es poca, no es materia de peccado mortal, porque los que hazen los biscochos, afirman, que cada vno dellos lleua muy poco de vn hueuo, y así me lo han certificado.]

3. Igitur, & propter consuetudinem; & propter paruitatem materiae, hoc edulium comedentes excusantur à peccato. Vnde, si magnam quantitatem ex ipsis comederent, peccarent etiam secundum hos DD.

4. Sed post hæc scripta inueni, Ledesnam docere etiam hanc sententiam in *sum. tom. 2. tract. 27. cap. 2. diffie. 5. fol. mibi 690.* vbi ita asserit: [No tengo por peccado mortal en la colacion comer vn biscotto; dos: La razon es, porque aunque no sea licito, comer hueuos en su propia forma, ni conuertidos en otra substancia, però la cantidad de hueuos que se halla en dos, ò tres biscochos, es muy perquicia, como es cosa notoria y lo dicen los que hazen biscochos, y así està engañado Rodriq. en decir, que cada biscotto lleua vn hueuo. Lo que digo en la colacion, digo el comer por la misma razon.] Ita ille. Qui tamen immeritò carpit Rodriq. nam ipse nunquam dixit, quòd tale edulium contineat vnum integrum ouum, vt ex ipsius verbis sup. apparet: & in hoc etiam fallitur Vegha, vbi sup. tom. 1. c. 14. cas. 9. qui etiam citat Rodriguez ita asserentem.

RESOL. L.

An ieiunium indictum à Confessario, vel ab aliquo Iubileo frangatur cum esu ororum, & lactiniorum? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 6.

§. 1. Quoad primum de ieiunio per penitentiam iniuncto negatiue responderi Palud. in *4. diff. 9. 4. art. 4. concl. 2.* Syluest. *verb. ieiunium, q. 5.* & Fagund. *Prac. 4. l. 1. c. 2. n. 10.* qui etiam citat D. Antonium: & Sanch. in *sum. tom. 1. l. 4. c. 11. n. 50.* citat pro hac sententia Quandum in *4. diff. 16. post propositionem 52. concl. 1.*

2. Sed quoad ieiunium Iubilei, posse illa seruati cum esu lactiniorum, docet Henriquez lib. 7. c. 10. n. 4. & c. 13. n. 13. & Villalobos in *sum. tom. 1. tr. 26. diffie. 24. n. 4.* vbi sic asserit: [Puede se ganar el Iubileo ayunando con hueuos, y lactinios, (fuera del ayuno de Quaresma.) La razon es, porque en detecho no se prohiben los hueuos entre año, y comiendo lactinios, se guarda la substancia del ayuno, y lo declararon Pio V. Greg. XIII. Greg. XIV. y Sixto V. en los Iubileos; que en su tiempo dieron, como refiere Henriquez, y el que tuuiere, Bulla tambien en Quaresma, puede ganar el Iubileo comiendo lactinios, porque con esso ayuna.]

3. Dices, hoc verum esse, seclusa consuetudine, vt notauit ipsemet Henriquez. Homobonus de *exam. p. 1. tr. 8. c. 7. q. 11.* & Alphonsus de Leone *tr. de Iubileo, p. 1. q. 14. sect. 3. n. 142.* Respondent aliqui, talem consuetudinem non extare, ideo ad alia transeamus.

RESOL. LI.

In quibus ieiuniis prohibeantur lactinia? Sed difficultas est, an in diebus ieiuniorum extra Quadragesimam prohibeantur saltem ex consuetudine? Et an si sit dubium, an talis consuetudo obliget ad mortale, necne, dicendum sit non obligare? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 41.

Sup. hoc sup. in tr. 3. Ref. 165. §. vlt. & in Ref. 167. 168. & c.

Sup. hoc sup. in tr. 4. Ref. 27. & in Ref. 2. annoti præter. in eodem §. & in Ref. 2. §. 2. ad medium, & in Ref. 3. per totam, & c.

Sup. hoc sup. in tr. 3. Ref. 165. §. vlt. & in aliis eius vlt. not. & infra in Ref. seq. §. 2. & in aliis eius annot.

§. 1. R6

Sup. hoc ex Ref. seq. lege. doct. §. penult. & aliterius Ref. not. i. dictae Ref. & inf. ex Ref. §. 8. §. Nota.

1. **R**espondeo de iure communi prohiberi tantum in diebus quadragesimalibus, ut patet in *v. denique*, *diff. 4.* & notat Ioan de la Cruz, in *directore conf. p. 1. praecep. 3. art. 4. dub. 8. concl. 4.* Villalobos in *sum. tom. 7. tr. 2. diff. 8. n. 1.* Ledefina in *sum. tom. 2. tr. 2. c. 1. copel. 3.* Reginaldus in *praxi, tom. 1. l. 4. c. 13. num. 1. tract. 2. p. 2. c. 2. dub. 25.* Ortiz in *sum. cap. 19. mand. 2. nam. 9.* Fernandez in *exam. Theol. moral. p. 1. c. 8. §. 3.* Sanchez in *sum. tom. lib. 4. c. 11. n. 50.* & alij penes ipsos.

2. Difficultas est, an in diebus ieiuniorum extra Quadragesimam prohibeantur, saltem ex consuetudine in multis locis; & idèd sub mortali obseruanda: sed Filliçius *tom. 2. tr. 2. p. 2. c. 3. n. 49.* rectè obseruat, non semper consuetudinem obligare sub peccato ad abstinentiam ab ouis; quia non est cum exstimatione obligationis, sed tantum ex deuotione, ideòque admonendi populi, ne ex erronea conscientia peccent. Et hæc doctrina procedit in locis, vbi Bulla Cruciatæ communiter sumitur. Vnde Vasquez in *p. 2. tom. 2. disp. 177. c. 6. num. 15.* putat, consuetudinem abstinentiæ ab ouis in regno Castelle non obligare: quod etiam docuit Villalobos in *sum. tom. 1. tr. 2. diff. 2. num. 7.* vbi sic asserit: [No obliga la costumbre de no comer hueuos en todo el año, fuera de los ayunos de la Quaresima, porque no se puede probar, que aya tal costumbre, porque toma la maior parte del pueblo la bula de mas de cinquenta años à esta parte, y comen con ella lacticiños, y para que se introduzga la mayor parte del pueblo voluntariamente con animo de obligarse, lo qual me parece muy probable, y que se puede seguir en practica.] Ita illa; & etiam ante illum Henriquez in *sum. lib. 7. cap. 13. num. 9.* sic asserens: [Ista consuetudo debet esse præscripta spatio quadraginta annorum, vt habeat vim legis, & sponte inducta animo obligandi. Quare examinanda est consuetudo regionis, aut vrbis: & multi viri docti negant obligare in multis Hispaniæ locis, quasi ea consuetudo non sit scienter sponte inducta, sed ob frequentes Bullas, quas fere omnes capiunt, reputare simpliciores viros per errorem, se obligari.] Ita Henriquez, quem postea sequutus est Rodriguez in *sum. tom. 1. c. 2. 1. concl. 10. num. 11.* Vide omnino Salas de *leg. ar. 14. disp. 19. sect. 6. n. 78.*

3. Notandum est etiam cum Villalobos, *vbi supra*, quòd si sit dubium, an talis consuetudo obliget ad mortale, necne, minimè obligat; & idèd propter tot circumstantias, & conditiones necessarias, vt consuetudo obliget sub mortali; putat illam non adesse cum isto onere; & ita docet Portel. in *addit. ad dub. regul. ver. ieiunium, n. 7.* & Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 4. c. 11. n. 25.* vbi simpliciter & absolute negat, lacticiuia in ieiuniis extra Quadragesimam per consuetudinem prohiberi. Et hæc sunt eius verba, [Existimo satisfieri omnibus his ieiuniis extra Quadragesimam factis edendo lacticiuia absque Bulla: quia est probabilior opinio, nec iure, neque consuetudine interdici lacticiuia in illis, vt in tractatu de ieiunio probauimus.] Ita Sanchez, & nouissime Sancius mutans opinionem in *Select. disp. 51. n. 19.* Vide etiam *sup. Ref. 5. & 6.*

RESOL. LII.

An oua & lacticiuia sint prohibita in ieiunio Quadragesimali de iure positivo sub peccato mortali?
 Et si non ex iure saltem ex consuetudine?
 Et an oua, & lacticiuia sint prohibita in ieiuniis extra Quadragesimam, & in diebus veneris & Sabbathi de iure communi?
 Et an sit peccatum mortale comedere oua, & lacticiuia in diebus Dominicis Quadragesima?

Et docetur, quod Confessarij non debent scrupulos ingerere penitentibus comedentibus tempore Quadragesimæ cum Bulla Cruciatæ, oua, quæ intra gallinas inueniuntur. Ex p. 3. tr. 6. & Misc. Ref. 80.

§. 1. **N**egatiuè respondet Fagundez in *prac. 4. Eccl. Necessæ, l. 1. cap. 2. num. 12.* asserit enim quòd ex vi iuris comunis, & seclusa quacumque consuetudine alicuius loci, aut prouinciæ non esset pluraquam veniale oua, & lacticiuia edere in ieiuniis Quadragesimæ. Idem docet Palatius in *annotat. ad summam Caietani, ver. ieiunium.* Dominicus in *cap. denique, in compendio, & num. 5.* cum alijs. Et hanc opinionem probabilem esse putant Doctores Academiae Conimbricensis, Eborensis, Salmanticensis, & Complutensis, suos nominatim nouissime citat Fagundez in *qua Apologia, cap. 3.* qui rationes multas etiam adducit ad probabilitatem huius opinionis firmam.

2. Verùm ego contrariam sententiam tenco, quam tuetur Sanchez in *summa, tom. 1. l. 4. cap. 11. numero 53.* Sancius in *selectis, disp. 51. num. 27.* Toletus *lib. 6. cap. num. 2. & 3.* Nauarrus *cap. 2. numero 22.* Rodriguez in *explicat. Bullæ, §. 6. numero 2.* Azorius *tom. 1. lib. 7. cap. 12. quest. 1.* Henriquez *lib. 7. cap. 13. num. 8.* Beja in *respons. p. 1. cas. 47.* Lopez in *instruct. part. 2. cap. 11.* Bonacina *tom. 2. disp. vltim. quest. 1. punct. 2. numero 2.* Villalobos *tom. 1. tract. 23. diff. 3. numero 1.* & alij; & ratio est, quia ita communiter exponunt DD. *textum e denique disp. 4.*

3. Quo ad consuetudinem verò, displicet mihi id quòd asserit Pater Fagundez *vbi supra, num. 11.* difficultimum esse scire, vbi illa obliget ad non comedenda oua, & lacticiuia in diebus Quadragesimæ, nam vt asserit Suarez de *legib. lib. 7. cap. 15. num. 13.* & Fernandez de Castro Palao in *opere morali, tom. 2. tract. 2. disput. 3. punct. 2. §. 3. num. 13.* ex tribus coniecturis deduci potest consuetudinem obligare. Prima, si consuetudo sit grauis, difficilis, & communiter seruata à populo, quia non solet populus vniformiter conuenire in his actibus, nisi quando se obligatum sentit. Secunda, si viri timorati malè sentiant de his, qui non seruant consuetudinem, vel communiter populus scandalizatur. Tertia, si Prælati, & Superiores puniant violentans consuetudinem. Sed omnes hæc coniecturæ adsunt fere in omnibus mundi partibus, circa consuetudinem non comedendi oua, & lacticiuia tempore Quadragesimæ; ergo clarè, & facillitè apparet dictam consuetudinem abstinentiæ ab ouis, & lacticiuiis in dicto tempore obligare sub peccato mortali; vnde pro praxi certum est comedentes oua, & lacticiuia tempore Quadragesimæ peccare mortaliter, si non ex iure positio, vt ego tenco, saltem ex consuetudine.

4. Notandum est etiam hic obiter primò, Confessarijs non debere scrupulos iniicere penitentibus comedentibus tempore Quadragesimæ, cum Bulla Cruciatæ, oua quæ intra gallinas inueniuntur, vulgò dicta *oui annuntati*, quia sunt eiusdem speciei, & generantur ex eadem materia, qua generantur oua perfecta, quæ patiunt gallinas; ergo si licitum est hæc comedere, licitum erit & illa.

5. Notandum secundò contra Grassium in *decr. Secul. tom. 1. lib. 2. cap. 6. num. 10.* Alexandrum in *cap. denique, disp. 4. num. 16.* Dominicum in *cap. rogationes, de consecr. disp. 3.* Astenem *part. 2. tit. 18. art. 3. quest. 5.* Richardum in *4. disp. 15. art. 3. quest. 5.* Tabienam *ver. ieiunium, n. 3.* & alios, oua, & lacticiuia non esse peccatum mortale in ieiuniis extra Quadragesimam, & in diebus Veneris, & Sabbathi de iure communi. Et ita docent D. Thomas in *2. 2. quest. 147. art. 8. ad 3.* Lessius *lib. 4. cap. 2. dub. 2. num. 8.* Azorius *tom. 1. l. 7. cap. 10. quest. 1.* Paludanus in *4. disp. 15. quest. 4. art. 4.* Sancius in *sum. lib. 4. c. 11. n. 50.*

Sup. hac consuetudine inf. in Ref. 55. cartim ad lin. 5. & in Ref. 56. §. 2. & in Ref. 58. §. 1. & sup. in Ref. præterita §. 6. vlt. & superius in tr. 3. Ref. 167. §. vlt. & in Ref. 165. §. vlt. & in tr. 4. Ref. 17 §. 1. ad medium.

Sup. in Ref. que hic est sup. in tr. 4. Ref. 27. §. vlt. & in tom. 2. tr. 1. Ref. 86. §. his, & in tom. 3. tr. 6. Ref. 17. prope finem §. 1. a vers. Imo, qui quando, & in Ref. 94. & in tom. 6. tr. 2. Ref. 18. 19. 20. & c.

Et Ref. citata in lin. vlt. huius text. hic est infra Ref. 56. fe. si hæc vero est Ref. 50.